

Informatīvais ziņojums “Par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi un izdevumu pārskatīšanas rezultātiem 2026., 2027., 2028. un 2029. gadam”

IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS TVĒRUMS

Ministru kabinets 2025. gada 27. martā apstiprināja izdevumu pārskatīšanas tvērumu.

Tvērumā noteikti divi izdevumu pārskatīšanas pamatvirzieni:

1. Uz rezultātu balstīta budžeta plānošana un izpilde:

1.1. uzdot nozaru ministrijām veikt nozaru budžetu izdevumu analīzi, sagatavot priekšlikumus sava budžeta resora izdevumu efektīvizēšanai, t.sk. izdevumu samazināšanai, optimizējot funkcijas, publiskos pakalpojumus un veicot strukturālas reformas, un iesniegt tos Finanšu ministrijā apkopošanai un iesniegšanai Ministru kabinetā par iespējamām nozares politikas izmaiņām un finansējuma pārdalēm;

1.2. pilotministrijām (Finanšu ministrijai, Ekonomikas ministrijai un Satiksmes ministrijai), ņemot vērā Ministru kabineta 2024. gada 12. novembra sēdes protokollēmuma (Nr. 48, 35.§) 30. punktu, pārskatīt savu budžeta resoru struktūras detalizāciju ar mērķi pilnveidot uz rezultātu sasniegšanu orientētas budžeta programmas un iesniegt attiecīgu informāciju Finanšu ministrijā, iekļaušanai informatīvajā ziņojumā par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi un izdevumu pārskatīšanas rezultātiem.

2. Valsts budžeta programmu horizontāla pārskatīšana:

2.1. Finanšu ministrijai veikt valsts budžeta programmu horizontālu pārskatīšanu, tai skaitā pārskatīt līdz šim prioritārajiem pasākumiem piešķirto finansējumu, kā arī veikt analīzi attiecībā uz darbības rezultatīvo rādītāju izpildi un piešķirtā finansējuma izmantošanu 2024. gadā.

Paredzēts, ka izdevumu pārskatīšanas rezultātā iegūtie līdzekļi pamatā tiks novirzīti aizsardzības izdevumu un demogrāfijas pasākumu finansēšanai.

Atbilstoši Ministru kabineta 2025. gada 13. maija sēdes protokola (Nr. 19 50.§) 7. punktam tika uzdots veikt **publiskā sektora efektīvizācijas un vispārējās valdības izdevumu samazinājumu** ne mazāk kā 450 milj. eiro apmērā 2026. – 2028. gadā, tajā skaitā 2026. gadā ne mazāk kā 150 milj. eiro.

IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS REZULTĀTĀ KONSTATĒTIE FINANSIĀLIE RESURSI

Izdevumu pārskatīšanas rezultāti tika pieņemti Ministru kabinetā 2025. gada 26. augustā.

Kopējie izdevumu pārskatīšanas rezultāti 2026. gadam tika konstatēti **190,5 milj. eiro** apmērā, kas nodrošināja papildu līdzekļus gan kopējām valdības prioritātēm, gan nozaru ministriju iekšējām:

- valdības prioritātēm 171,1 milj. eiro;
- ministriju iekšējām prioritātēm 19,4 milj. eiro.

Izdevumu pārskatīšanas rezultāti, eiro

Izdevumu pārskatīšanas metode	2026	2027	2028	2029
Izmaiņas valsts budžeta politikā, izdevumu samazinājums Izpildīts Ministru kabineta 2025. gada 13. maija sēdes protokola (Nr. 19 50. §) 7. punkts par izdevumu samazinājumu	171 065 563	155 216 927	152 763 845	152 777 505
Attīstības izdevumu pārskatīšana Finanšu ministrijas veiktais prioritāro pasākumu izvērtējums, kuriem finansējums piešķirts 2022.– 2024. gadam, 2023. – 2025. gadam un 2024. – 2026. gadam	14 058 648	13 395 540	13 233 135	13 027 507
Grāmatvedības funkcijas centralizācija Kopējais Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas un Tieslietu ministrijas resoros pārskatītais finansējuma apmērs grāmatvedības funkcijas centralizācijas īstenošanai	5 385 861	5 385 861	5 349 272	5 312 914
KOPĀ:	190 510 072	173 998 328	171 346 252	171 117 926

VALSTS PAMATBUDŽETA UN VALSTS SPECIĀLĀ BUDŽETA BĀZES PROJEKTS

Saskaņā ar Ministru kabineta 2023. gada 17. janvāra noteikumu Nr. 15 “Maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopapjoma un katrai ministrijai un citai centrālajai valsts iestādei paredzētā izdevumu kopējā apjoma noteikšanas kārtība vidējam termiņam” 13. un 17. punktā noteikto Finanšu ministrija atbilstoši budžeta sagatavošanas grafikam iesniedz Ministru kabinetā apstiprināšanai valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzes projektu, pievienojot bāzes izdevumos neiekļauto pasākumu sarakstu. Ministriju un citas centrālo valsts iestāžu 2026., 2027., 2028. un 2029. gada valsts budžeta bāzes ir noteiktas, ievērojot iepriekš minēto noteikumu prasības, kā arī ņemot vērā Ministru kabineta pieņemtos lēmumus.

VALSTS BUDŽETA IZDEVUMU PĀRSKATĪŠANAS IEGUVUMI UN REZULTĀTI

Valsts budžeta programmu horizontāla pārskatīšana

1. Izdevumu analīze un ietekme uz 2026. gada budžetu

1.1. Ministriju un neatkarīgo institūciju priekšlikumi izdevumu samazinājumam

Saskaņā ar Ministru kabineta 2025. gada 13. maija sēdes protokola (Nr. 19 50. §) 7. punktu tika uzdots **veikt publiskā sektora efektivizācijas un vispārējās valdības izdevumu samazinājumu** ne mazāk kā 450 milj. eiro apmērā 2026. – 2028. gadā, tajā skaitā 2026. gadā ne mazāk kā 150 milj. eiro. Veicot izdevumu samazinājumu, samazinājumam pakļautajiem izdevumiem noteikts algoritms, kura ietvaros identificēti **nesamazināmie izdevumi (valsts saistības, ES fondi, sociālā aizsardzība, pedagogu atalgojums, ar valsts drošību tieši saistītie izdevumi u.c.)** un pārējiem izdevumiem veikts procentuāls izdevumu samazinājuma aprēķins, tos samazinot par **8,6%**. Vienlaikus finanšu ministrs izdevumu pārskatīšanas procesa ietvaros organizēja individuālās budžeta sarunas ar nozaru ministriem par valdības dotā uzdevuma izpildi budžeta izdevumu efektivizācijā un samazināšanā divās kārtās.

Pasākumi, lai nodrošinātu Ministru kabineta noteikto publiskā sektora izdevumu samazinājumu, eiro

Pasākums	2026	2027	2028	2029
Ministriju priekšlikumi	98 883 903	77 982 244	79 295 930	79 168 551
Neatkarīgo iestāžu priekšlikumi izdevumu samazinājumam	1 154 642	2 500 641	4 089 353	4 230 392
Vēlēto amatpersonu atalgojuma sistēmas pārskatīšana (algu iesaldēšana)	4 190 799	4 357 473	4 357 473	4 357 473
Paredzētie līdzekļi atbildības palielināšanai tiešās valsts pārvaldes iestādēm (horizontālā prioritāte)	6 221 847	6 221 847	6 221 847	6 221 847
Papildu pasākumi, tai skaitā:	1 918 881	1 159 112	1 159 112	1 159 112
<i>Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma grozījumi</i>	759 769			
<i>Meža attīstības fonds</i>	549 881	549 881	549 881	549 881
<i>Medību saimniecības attīstības fonds</i>	181 504	181 504	181 504	181 504
<i>Zivju fonds</i>	427 727	427 727	427 727	427 727
Precizēta nodokļu reformas ietekmes kompensācija	58 695 491	62 995 610	57 640 130	57 640 130
KOPĀ:	171 065 563	155 216 927	152 763 845	152 777 505

1.2. Ministriju un neatkarīgo institūciju priekšlikumi fiskāli neitrālajiem un strukturālajiem pasākumiem

Apkopot ministriju un neatkarīgo institūciju priekšlikumi par fiskāli neitrāliem un strukturāliem pasākumiem. Tie ietver resursu pārdali, izdevumu pārskatīšanu un efektivizēšanu, lai nodrošinātu racionālu valsts budžeta līdzekļu izmantošanu, finansējumu novirzot nozares prioritāšu īstenošanai un aktuālu jautājumu risināšanai.

2. Pamatfunkciju programmu/apakšprogrammu izdevumu neizpildes analīze un ietekme uz 2026. gada budžetu

Analizētas budžeta pamatfunkciju programmas un apakšprogrammas, detalizēti aplūkojot izdevumu izsludināto plānu, precizēto plānu un faktisko izpildi laika periodā no 2022. gada līdz 2024. gadam. Attiecīgi aprēķināta izdevumu vidējā izpilde un vidējā neizpilde, kas ļauj novērtēt budžeta plānošanas un izpildes precizitāti neatkarīgi no izdevumu segšanas resursa. Papildus aprēķināts arī programmu un apakšprogrammu vidējais darbības rezultātīvo rādītāju izpildes līmenis, kas sniedz ieskatu budžeta programmu un apakšprogrammu īstenošanas efektivitātē. Šāda pieeja ļauj identificēt programmas/apakšprogrammas, kurās nepieciešami uzlabojumi, kā arī sniedz pamatu pārdomātai budžeta plānošanai 2026. gadam, ņemot vērā gan valsts prioritātes, gan starptautisko situāciju.

3. Piešķirtā finansējuma prioritārajiem pasākumiem pārskatīšana

Veikta iepriekš piešķirtā finansējuma prioritārajiem pasākumiem pārskatīšana. Izvērtējums tika veikts prioritārajiem pasākumiem, kuriem finansējums piešķirts 2022. – 2024. gadam, 2023. – 2025. gadam un 2024. – 2026. gadam. Lai veiktu prioritāro pasākumu horizontālu pārskatīšanu, tika vērtētas šādas prioritāro pasākumu komponentes - elastība (piešķirtā finansējuma pārdale), efektivitāte (izdevumu un rezultātīvo rādītāju izpilde), prioritārā pasākuma aktualitāte, sabiedrības intereses (vai prioritāro pasākumu iespējams turpināt par mazāku finansējumu), valdības loma (vai ir iekļauts Valdības rīcības plānā).

4. Pamatbudžeta pamatfunkciju darbības rezultātīvo rādītāju 2024. gada izpildes analīze

Lai sniegtu sabiedrībai ieskatu par materiālo un nemateriālo labumu, kuru tā un valsts kopumā gūst, izlietojot valsts budžeta līdzekļus, kā viena no izdevumu pārskatīšanas sastāvdaļām informatīvajā ziņojumā tiek iekļauta pamatbudžeta pamatfunkciju darbības rezultātīvo rādītāju 2024. gada izpildes analīze.

Uz rezultātu sasniegšanu orientētu valsts budžeta programmu ieviešana

Pilotministrijas (Finanšu ministrija, Ekonomikas ministrija un Satiksmes ministrija), ņemot vērā Ministru kabineta 2024. gada 12. novembra sēdes protokollēmuma (Nr. 48, 35.§) 30. punktu, pārskatīja savu budžeta resoru struktūras detalizāciju ar mērķi pilnveidot uz rezultātu sasniegšanu orientētas budžeta programmas.

- **Ekonomikas ministrija** īstenoja strukturālās reformas ministrijā un strukturālās izmaiņas līdzšinējā politikas jomu definējumā, ieviešot snieguma budžeta plānošanu un samazināja līdzšinējo politikas un resursu vadības karšu skaitu (no piecām uz trīs), kā arī ieviesa izmaiņas valsts budžeta programmās/apakšprogrammās, optimizējot resora programmu struktūru un skaitu.
- **Finanšu ministrija** pārskatīja savu budžeta struktūras detalizāciju, samazināja līdzšinējo politikas un resursu vadības karšu skaitu (no piecām uz trīs), kā arī analizēja iespējamās izdevumu scenārijus, nodrošinot plānoto izdevumu efektivitāti, kā rezultātā piemēroja "nulles budžeta" principu finanšu resursu ietilptgākajās funkcijās, kas 2025. gadā veido 84% no kopējā resora budžeta.
- **Satiksmes ministrija** apvienoja politikas un resursu vadības kartes ar mazāku finanšu apmēru (samazinot 2025. gadā no septiņām uz piecām, 2026. gadā no piecām uz četrām) un definēja tās atbilstoši Satiksmes ministrijas prioritātēm, kā arī pārskatīja rezultātīvo rādītāju atbilstību programmas mērķiem.

Grāmatvedības funkcijas centralizācija

2025. gadā turpinās darbs pie centralizētās grāmatvedības platformas attīstības, vienoto risinājumu pilnveides un nākamo resoru iekļaušanas Vienotā pakalpojumu centru modelī, lai ar 2026. gada 1. janvāri Valsts kasē tiktu centralizēta nākamo resoru – Tieslietu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas un Kultūras ministrijas grāmatvedības funkcija un grāmatvedības darbinieki. Centralizējot grāmatvedības funkciju, tiek nodrošināta vienota grāmatvedības politika un metodoloģija, kas samazina kļūdu iespējamību un nodrošina atbilstību normatīvajiem aktiem. Tāpat tas veicina vienotu un salīdzināmu finanšu datu iegūšanu, kas ir būtiski valsts budžeta plānošanai un izpildei, kā arī ļauj efektīvāk izmantot tehnoloģiskos risinājumus un automatizētus procesus, tādējādi samazinot manuālo darbu apjomu, izmaksas un kļūdu risku.